

ΕΙΣΗΓΗΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

στην πρόταση νόμου «Για τα δικαιώματα πρόσθασης και την ίδρυση Κέντρου Εξίσωσης Ευκαιριών για Άτομα με Ειδικές Ανάγκες»

Προς τη Βουλή των Ελλήνων

Η πνευματική και ηθική κληρονομιά της Ελλάδας βασίζεται στις οικουμενικές αξίες της αξιοπρέπειας του ανθρώπου, της ελευθερίας, της ισότητας και της αλληλεγγύης. Η πολιτεία αλλά και οι πολίτες έχουμε υποχρέωση να πράττουμε έτσι ώστε οι αξίες αυτές να είναι ακέραιες για όλους, επομένως και για τα άτομα με ειδικές ανάγκες, τα οποία ως μέλη της κοινωνίας πρέπει να μπορούν να ασκούν ακέραια τα ίδια δικαιώματα.

Οι ανάγκες των ατόμων αυτών είναι ίσης σπουδαιότητας με τις ανάγκες των λοιπών και ο προγραμματισμός της πολιτείας πρέπει να τις λαμβάνει υπόψη, εξισώνοντας τις ευκαιρίες, που μπορούν να οδηγήσουν όχι μόνο σε ίσα δικαιώματα αλλά και σε ίσες υποχρέωσεις.

Το ποσοστό των Α.Μ.Ε.Α. εκτιμάται ότι ανέρχεται στο 12% του συνολικού πληθυσμού της γης. Στην Ευρωπαϊκή Ένωση κυμαίνεται μεταξύ 9,3% και 15%, που αντιστοιχεί σε αριθμό 44 εκατομμυρίων, στο σύνολο των 370 εκατομμυρίων πολιτών της Ένωσης, ενώ σύμφωνα με στοιχεία της Ευρωπαϊκής Διάσκεψης Υπουργών Μεταφορών του 1999 ο αριθμός αυτός για όλη την Ευρώπη ανέρχεται στα 110-120 εκατομμύρια Α.Μ.Ε.Α. (Improving transport for people with mobility handicaps – A guide to good practice, ECMT-1999).

Στη χώρα μας, σύμφωνα με τα στοιχεία του Γραφείου Μελετών για Α.Μ.Ε.Α. του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, το ποσοστό αυτό ανέρχεται σε 9,3%, ενώ αν σε αυτό προστεθούν τα άτομα της τρίτης και τέταρτης ηλικίας, τα άτομα με παροδικές αναπηρίες και τα λοιπά εμποδιζόμενα άτομα (έγκυοι, άτομα προεφθηκής ηλικίας κ.λπ.) πλησιάζει το 50% του πληθυσμού της χώρας (Γραφείο Μελετών για Α.Μ.Ε.Α. - Υ.Π.Ε.ΧΩ.Δ.Ε.- 1997).

Όμως η αναπηρία είναι εντελώς διάφορη από την ανικανότητα. Η πρώτη αφορά λειτουργικούς περιορισμούς, που παρουσιάζουν ένας μεγάλος αριθμός ατόμων σε όλες τις χώρες του κόσμου. Η δεύτερη περιγράφει τη σχέση του ατόμου με το περιβάλλον και την κοινωνία, που είναι έτσι σχεδιασμένα ώστε να περιορίζουν τις ευκαιρίες ισότιμης συμμετοχής του στη ζωή της κοινότητας.

Υιοθετώντας αυτή την κοινωνική προσέγγιση ο Ο.Η.Ε. διατύπωσε από του έτους 1993 τους «Πρότυπους Κανόνες για την Εξίσωση των Ευκαιριών για τα Άτομα με Ειδικές Ανάγκες».

«...Υπάρχουν Α.Μ.Ε.Α. σε όλον τον κόσμο και σε κάθε κοινωνικό επίπεδο. Ο αριθμός των ατόμων αυτών σε παγκόσμια κλίμακα είναι μεγάλος και συνεχώς αυξάνεται. Οι αιτίες της αύξησης του αριθμού αυτού ποικίλουν σε κάθε εποχή και εξαρτώνται άμεσα από τις διάφορες πολιτικές, κοινωνικές και οικονομικές συνθήκες, αλλά και από τις διάφορες νομοθετικές ρυθμίσεις που επιβάλλουν τα Κράτη σχετικά με την καλή διαβίωση των πολιτών τους...» (Οι Πρότυποι Κανόνες του Ο.Η.Ε. για την εξίσωση των ευκαιριών για τα Α.Μ.Ε.Α. - Εισαγωγή-1993).

«...Τα Κράτη φέρουν την ευθύνη να θέτουν τις νομικές βάσεις που απαιτούνται ώστε τα μέτρα που λαμβά-

νονται να οδηγούν στην επίτευξη του σκοπού της πλήρους συμμετοχής και ισότητας στα Α.Μ.Ε.Α....» (Πρότυπος Κανόνας 15 του Ο.Η.Ε. : Νομοθεσία).

«...Τα Κράτη είναι υπεύθυνα για την ίδρυση και ενίσχυση εθνικών συντονιστικών επιτροπών ή συναφών οργάνων που θα λειτουργούν ως εθνικά σημεία αναφοράς για τα ζητήματα της αναπηρίας.

Η εθνική συντονιστική επιτροπή ή κάποιο συναφές όργανο πρέπει να είναι μόνιμη και η λειτουργία της να βασίζεται στην απαραίτητη νομική και διοικητική βάση.

Ενας συνδυασμός από εκπροσώπους ιδιωτικών και δημόσιων φορέων θα μπορούσε να αποτελέσει μια επιτυχημένη διατομεακή και διεπιστημονική σύνθεση.

Οι οργανώσεις των Α.Μ.Ε.Α. πρέπει να μπορούν να ασκούν σημαντική επιρροή στην Εθνική Επιτροπή Συντονισμού προκειμένου να διασφαλιστεί η επαρκής αντιμετώπιση των θεμάτων τους.

Η Εθνική Επιτροπή Συντονισμού πρέπει να είναι εφοδιασμένη με την απαραίτητη αυτονομία και τους πόρους ώστε να μπορεί να εκτελεί το έργο της και να αξιοποιεί τις δυνατότητες λήψης αποφάσεων. Θα πρέπει επίσης να λογοδοτεί στο υψηλότερο κυβερνητικό όργανο...» (Πρότυπος Κανόνας 17 του Ο.Η.Ε. : Συντονισμός των δράσεων).

Η Ελλάδα με το ν. 2430/1996 αποδέχθηκε τους Πρότυπους Κανόνες του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών για την Εξίσωση των Ευκαιριών για τα Άτομα με Ειδικές Ανάγκες, εκφράζοντας έτσι την ισχυρή ηθική και πολιτική δέσμευσή της να αναλάβει δράση για την εξίσωση των ευκαιριών των Α.Μ.Ε.Α..

Η πολιτική αυτή βούληση αποτυπώνεται πλέον και στο Σύνταγμα, κατά την αναθεώρηση του οποίου ομόφωνα έγινε αποδεκτό να προστεθεί στο άρθρο 21 αυτού παράγραφος 5, που αναφέρει ότι: «Τα Α.Μ.Ε.Α. έχουν δικαίωμα να απολαμβάνουν μέτρων που εξασφαλίζουν την αυτονομία, την επαγγελματική ένταξη και τη συμμετοχή τους στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή της χώρας.»

Η προτεινόμενη αυτή συνταγματική διάταξη ευρίσκεται σε πλήρη αρμονία με τον Χάρτη των Θεμελιώδων Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, του οποίου το άρθρο 26 έχει ως εξής: «Η Ένωση αναγνωρίζει και σέβεται το δικαίωμα των Α.Μ.Ε.Α. να επωφελούνται μέτρων που θα τους εξασφαλίζουν την αυτονομία, την κοινωνική και επαγγελματική ένταξη και τη συμμετοχή στον κοινοτικό βίο.»

Όλες αυτές οι διεθνείς, ευρωπαϊκές και εθνικές διακρίσεις καθιστούν πλέον αναγκαία τη δημιουργία ενός αποτελεσματικού συντονιστικού οργάνου, διεπιστημονικού, αξιόπιστου και με κύρος που θα στηρίζει ως επιστημονικός σύμβουλος σε θέματα Α.Μ.Ε.Α. την πολιτεία και θα σχεδιάζει και παρακολουθεί για λογαριασμό της τις διαδικασίες για την εξίσωση των ευκαιριών για τα Α.Μ.Ε.Α..

Η προσπάθεια για την εξίσωση των ευκαιριών απαιτεί έρευνα, τεκμηρίωση, ελεγκτικούς μηχανισμούς, πιστοποίηση μέτρων, όπως και οι πολιτικές για τα Α.Μ.Ε.Α. χρειάζονται ορθολογική και επιστημονική προσέγγιση και όχι προνοιακή αντίληψη ή οίκτο.

Η ανάγκη αυτή γίνεται περισσότερο πιεστική εν όψει και των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004, κατά τη διάρκεια των οποίων θα διεξαχθούν και οι Παρολυμπιακοί Αγώνες (αγώνες για τα Α.Μ.Ε.Α.). Πρόσφατη είναι στη μνήμη μας η εξαιρετική παρουσία των ελλήνων αθλητών

A.M.E.A. στους Ολυμπιακούς Αγώνες του Σίδνεϋ και η βράβευσή τους από τη Βουλή των Ελλήνων.

Η Παρολυμπιάδα αποτελεί χρυσή ευκαιρία της χώρας για να πρωθήσει μια καθολική πολιτική πρόσβασης με τη δημιουργία ή αναβάθμιση δομών και υποδομών για τα A.M.E.A. σε εθνικό επίπεδο.

Συντονιστικά όργανα, κέντρα, με αποστολή όμοια ή παρόμοια με αυτήν που αναφέρθηκε άνω, διαθέτουν σήμερα όλα τα Κράτη-Μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ενδεικτικά:

Στη Γαλλία το Centre Technique National d' Etudes et de Recherches sur les Handicaps et les Inadaptations.

Στη Μεγάλη Βρετανία το Centre for Accessible Environments.

Στην Ισπανία το Centro Estatal de Autonomía Personal y Ayudas Técnicas.

Στην Πορτογαλία η Secretariado Nacional de Reabilitação.

Στην Αυστρία το Institut für Soziales Design.

Στη Δανία το Danish Centre for technical aids, special education & rehabilitation.

Στη Σουηδία το The Swedish Handicap Institute.

Στην Ολλανδία το Disability & Society Foundation.

Στη Νορβηγία το National Research & Development center for Welfare and Health.

2. ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Σήμερα με θέματα των A.M.E.A. ασχολούνται, από πλευράς κράτους, τρία άτυπα όργανα που λειτουργούν σε αντίστοιχα Υπουργεία:

- Το Γραφείο Μελετών για A.M.E.A. στο Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων –μη θεσμοθετημένη υπηρεσία στο Γραφείο Υπουργού- επικουρούμενο από Ομάδες Εργασίας εμπειρογνωμόνων σε θέματα πρόσβασης, με αντικείμενο τη θέσπιση οδηγιών σχεδιασμού έργων προσβάσιμων για τα A.M.E.A..

- Η Επιτροπή Προσβασιμότητας στο Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, που συγκροτείται από στελέχη δημόσιων φορέων, με αντικείμενο την προώθηση της προσβασιμότητας σε τομείς αρμοδιότητας του Υπουργείου και

- Η Επιτροπή Προσβασιμότητας στο Υπουργείο Μεταφορών και Επικοινωνιών, στην οποία συμμετέχουν εκπρόσωποι του Υπουργείου και των εποπτευόμενων φορέων, εμπειρογνώμονες σε θέματα πρόσβασης και εκπρόσωποι της Εθνικής Συνομοσπονδίας A.M.E.A., με αντικείμενο την προώθηση μέτρων για την προσβασιμότητα των συγκοινωνιών, των τηλεπικοινωνιών και των κτιριακών εγκαταστάσεων του Υπουργείου.

Το 1998 συνεστήθη Διυπουργική Επιτροπή με έργο τη χάραξη κατευθυντήριων γραμμών για την εκπόνηση και εφαρμογή πολιτικών για τα A.M.E.A. από τα αρμόδια Υπουργεία. Η Επιτροπή αυτή είχε πεπερασμένη χρονική διάρκεια, η οποία έληξε χωρίς ανανέωση.

Το έργο που συντελέσθηκε όμως είναι πράγματι αξιοσημείωτο. Ενδεικτικά και μόνο θα μπορούσαν να αναφερθούν:

• Η νομοθετική πρόβλεψη στο Γενικό Οικοδομικό Οργανισμό της δυνατότητας πρόσβασης σε δημόσια κτίρια και σε κτίρια συνάθροισης κοινού.

• Η δυνατότητα πρόσβασης σε αεροδρόμια, σταθμούς τραίνων, του Αττικό Μετρό και του Η.Σ.Α.Π., με την κατασκευή ανελκυστήρων, κεκλιμένων επιπέδων και ειδικών χώρων υγιεινής.

- Η δυνατότητα πρόσβασης σε όλα τα κτίρια του Ο.Τ.Ε. και του ΕΛ.Τ.Α., με κατασκευή πέραν των άνω διευκολύνσεων και ειδικών γκιούς εξυπηρέτησης.

- Η προμήθεια λεωφορείων, τρόλλεϋ και βαγονιών με εύκολη και ασφαλή επιβίβαση και αποβίβαση, όπως χαμηλό δάπεδο, σύστημα επιγονάτισης, ύπαρξη ειδικής ράμπας, συστήματα πρόσδεσης αμαξιδίων και άλλα.

- Καθιέρωση της τηλεφωνικής εξυπηρέτησης κωφών μέσα από ειδικό κέντρο και με τη χρήση κειμενοτηλεφώνων.

- Ειδική τιμολόγηση στους λογαριασμούς του Ο.Τ.Ε. ορισμένων κατηγοριών A.M.E.A..

- Τοποθέτηση σε κοινόχρηστους χώρους ειδικών καρτοτηλεφώνων για την εξυπηρέτηση των A.M.E.A., είτε χαμηλών είτε ανιχνεύσιμων από τυφλούς.

- Προμήθεια ειδικών ταξί για A.M.E.A., ως και χορήγηση δέκα αδειών ταξί ειδικά για την εξυπηρέτηση των A.M.E.A..

Η εμπειρία από όλες αυτές τις προσπάθειες κατέδειξε την ανάγκη συντονισμού μεταξύ των υφιστάμενων οργάνων, μέσα από ένα επιστημονικό κέντρο, προκειμένου να δημιουργηθεί ολοκληρωμένη αλυσίδα στην πρόσβαση των A.M.E.A. στα κοινωνικά δρώμενα.

Ένα επιστημονικό κέντρο το οποίο να αποτελεί σταθερό σημείο αναφοράς στις σχέσεις μεταξύ φορέων του αναπτηρικού κινήματος και του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, ως και φορέων του εξωτερικού, να αξιοποιεί την υπάρχουσα τεχνογνωσία και εμπειρία και να προωθεί την έρευνα και τεκμηρίωση για την ορθολογική χάραξη μιας εθνικής πολιτικής εξίσωσης των ευκαιριών των A.M.E.A..

3. ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ ΝΟΜΟΥ

Η παρούσα πρόταση νόμου λαμβάνει υπόψη τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τους Πρότυπους Κανόνες του Ο.Η.Ε., το Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και το ν. 2430/1996.

Ανταποκρίνεται στο ώριμο και επιτακτικό αίτημα των ατόμων με ειδικές ανάγκες, που το εναπόθεσαν μέσω της Εθνικής τους Συνομοσπονδίας στη Βουλή στις 31-12-1999, αλλά και των ειδικών εμπειρογνωμόνων, που επισημάνουν την ανάγκη για ουσιαστική, συντονισμένη, συνεχή και συνεπή παρέμβαση του Ελληνικού Κράτους στην προσπάθεια εξίσωσης των ευκαιριών για τα A.M.E.A. και πλήρους και ισότιμης ένταξής τους στην κοινωνία (Έκθεση ΕΣΑΕΑ προς τη Βουλή για την Πρόσβαση των A.M.E.A., 31.12.99, κεφάλαιο 4.2 – Πρόταση υπ' αριθμ. 12).

Θεσμοθετεί ρητά τα δικαιώματα πρόσβασης των A.M.E.A. στο φυσικό και τεχνικό περιβάλλον, στις μεταφορές και τις επικοινωνίες, στην εργασία και στις εναλλακτικές μορφές απασχόλησης και την αυτόνομη διαβίωση. Ταυτόχρονα καθιερώνει αντίστοιχη υποχρέωση της πολιτείας να μεριμνά για τη διασφάλιση των δικαιωμάτων αυτών πρόσβασης, δημιουργώντας έτσι τις προϋποθέσεις για εξίσωση των ευκαιριών.

Η θέσπιση των δικαιωμάτων πρόσβασης για τα A.M.E.A. και των αντίστοιχων υποχρεώσεων της πολιτείας καθιερώνει κανόνες συμπεριφοράς και όχι διατάξεις με κυρώσεις, με βάση τους οποίους η μεν πολιτεία υποχρέωνται να προσαρμόσει τους σχεδιασμούς, τα προγράμματα και τα λαμβανόμενα παρ' αυτής μέτρα έτσι ώστε να προωθείται η εξίσωση των ευκαιριών μέσα από

τη διευκόλυνση της πρόσβασης σε βασικούς τομείς της ζωής, τα δε άτομα με ειδικές ανάγκες να μπορούν να αξιώσουν αυτού του είδους την προσαρμογή.

Συστήνει ένα όργανο συντονιστικό, ερευνητικό και ελεγκτικό, για την εξίσωση των ευκαιριών και την καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού των Α.Μ.Ε.Α., καθώς και την εξασφάλιση της αυτόνομης και ασφαλούς διαβίωσης και διακίνησής τους με τελικό στόχο την πλήρη και ισότιμη συμμετοχή τους στα κοινωνικά δρώμενα.

Οριθετεί τους τομείς δράσης του οργάνου αυτού, χαράσσοντας τους βασικούς άξονες της πολιτικής του και καταγράφοντας τους σκοπούς της ίδρυσής του. Αναθέτει σε αυτό την αποστολή του συμβούλου της πολιτείας στα θέματα Α.Μ.Ε.Α., παρέχει σε αυτό την εξουσία να πιστοποιεί την συνδρομή της προσβασιμότητας για Α.Μ.Ε.Α. και εμπιστεύεται σε αυτό την έρευνα, τεκμηρίωση και μελέτη των θεμάτων εξίσωσης ευκαιριών για τα Α.Μ.Ε.Α..

Αποτυπώνει το σύνθετο του θέματος «πρόσβαση» προτείνοντας εξειδικευμένα Ινστιτούτα για τους τομείς:

- πρόσβασης στο περιβάλλον,
- πρόσβασης στις επικοινωνίες και μεταφορές,
- πρόσβασης στην εργασία και στις εναλλακτικές μορφές επαγγελματικής απασχόλησης,
- πρόσβασης στην αυτόνομη διαβίωση.

Τα Ινστιτούτα αυτά λειτουργούν στα πλαίσια ενός ενιαίου Κέντρου εθνικής εμβέλειας, με συμμετοχή εκπροσώπων των Α.Μ.Ε.Α., που προτείνεται να εποπτεύεται από το Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης λόγω ακριβώς του σύνθετου του αντικειμένου του.

Επιχειρεί τη συγκέντρωση εξειδικευμένων επιστημόνων και εμπειρογνωμόνων σε ένα μόνιμο όργανο που ερευνά, προωθεί, ελέγχει και πιστοποιεί μέτρα και πολιτικές σχετικές με τα Α.Μ.Ε.Α., με ορθολογική και επιστημονική προσέγγιση έξω από κάθε προνοιακή αντίληψη, στηρίζοντας με τεκμηριωμένες επιστημονικά προτάσεις την Κυβέρνηση στη χάραξη εθνικής πολιτικής για τα Α.Μ.Ε.Α..

4. ΟΦΕΛΗ ΑΠΟ ΤΗ ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΙΣΩΣΗ ΤΩΝ ΕΥΚΑΙΡΙΩΝ ΓΙΑ ΤΑ Α.Μ.Ε.Α. (Ε.Κ.Ε.Ε. - Α.Μ.Ε.Α.)

Η σύσταση του παραπάνω Κέντρου εξασφαλίζει σειρά από οφέλη τόσο γι' αυτό τούτο το κράτος, όσο και για την κοινωνία γενικότερα.

Για το κράτος:

- Ευθυγραμμίζεται το Ελληνικό Κράτος με τις διεθνείς και ευρωπαϊκές απαιτήσεις.

- Δημιουργείται ένα σημείο αναφοράς στις σχέσεις Κράτους και ανάπτυρου πολίτη.

- Επιτυγχάνεται συντονισμός όλων των δράσεων φορέων του ευρύτερου δημόσιου και ιδιωτικού τομέα σε θέματα Α.Μ.Ε.Α. με αποτέλεσμα την εξοικονόμηση πόρων και τη δυνατότητα άμεσης αξιοποίησης όλων των μέτρων.

- Εξασφαλίζεται η δυνατότητα χάραξης εθνικής πολιτικής βάσει ολοκληρωμένων και τεκμηριωμένων λύσεων, που εξασφαλίζουν διατομεακά οφέλη (π.χ. μεταφορά δαπανών από κλάδους υγείας και πρόνοιας σε μεταφορές και υποδομές).

- Συγκεντρώνεται εξειδικευμένο προσωπικό και τεχνογνωσία και εξασφαλίζεται η μέγιστη αξιοποίησή τους.

- Δίδεται η δυνατότητα ανάπτυξης έρευνας και τεκμηρίωσης σε θέματα Α.Μ.Ε.Α..

- Διευκολύνονται διοικητικές και νομοθετικές παρεμβάσεις στο σωστό χρόνο.

- Εξασφαλίζεται η δυνατότητα κατάστρωσης επιλέξιμων προγραμμάτων εθνικής εμβέλειας, χρηματοδοτούμενων από την Ε.Ε. για την εξίσωση των ευκαιριών των Α.Μ.Ε.Α. σε όλη την ελληνική επικράτεια, τα οποία στην ουσία αναβαθμίζουν και βελτιώνουν την ποιότητα ζωής όλων των πολιτών.

- Βελτιώνεται το κοινωνικό προφίλ του Κράτους.

Στο σημείο αυτό επισημαίνεται ότι με τη δημιουργία του Εθνικού Κέντρου ο ρόλος των Επιτροπών που λειτουργούν σήμερα σε ορισμένα Υπουργεία αναβαθμίζεται και ενισχύεται, δεδομένου ότι οι Επιτροπές αυτές θα πρέπει να εξακολουθούν να λειτουργούν παράλληλα με το Κέντρο (πιθανόν να απαιτηθεί και η δημιουργία παρόμοιων Επιτροπών σε άλλα Υπουργεία) ως δέκτες ερεθισμάτων σε θέματα σχετικά με το έργο του Κέντρου, τα οποία θα μεταφέρουν σε αυτό αλλά και ως φορείς που θα πρωθούν την υλοποίηση της πολιτικής που θα χαράσσεται με τη συμβολή του, με ειδικές νομοθετικές ρυθμίσεις, αποφάσεις και εγκυκλίους.

Για την κοινωνία:

- Θεμελιώνεται η μεθοδική, συνεχής και συνεπής προσπάθεια για την αξιοποίηση του ανάπτυρου δυναμικού της χώρας και την πλήρη κοινωνική ένταξή του.

- Περιορίζεται ο προνοιακός χαρακτήρας του κράτους και εξοικονομούνται πόροι από τους τομείς της πρόνοιας που μπορούν να επενδυθούν σε παραγωγικούς τομείς και υποδομές.

- Δίνεται η δυνατότητα, με την έρευνα, επιστημονική μελέτη και τεκμηρίωση, ανάπτυξης νέων θέσεων εργασίας για Α.Μ.Ε.Α., σχετικών με την αυτόνομη διαβίωση.

- Δίνεται η δυνατότητα, αξιοποιώντας τη σύγχρονη τεχνολογία, ανάπτυξης νέων τομέων της ελληνικής βιομηχανίας σχετικών με την πρόσβαση των Α.Μ.Ε.Α..

- Ικανοποιείται ένα πάγιο αίτημα του αναπτυρικού κινήματος για τη δημιουργία Εξειδικευμένου Κέντρου Ερευνών και Εφαρμογών για θέματα Α.Μ.Ε.Α..

5. ΚΟΣΤΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ

Για τη λειτουργία του Κέντρου εκτιμάται ότι απαιτείται η εξεύρεση κατάλληλης στέγης συνολικής επιφάνειας περίπου 520 μ² (βλ. σχετικό Πίνακα I), η οποία είναι δυνατόν να εξασφαλιστεί με μίσθωση από την ελεύθερη αγορά ή με παραχώρηση κάποιου κτιρίου ιδιοκτησίας του Δημοσίου (π.χ. ακίνητα Υπουργείου Πολιτισμού ή της ΚΕΔ).

A/A	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΧΩΡΩΝ	ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΗ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ (μ ²)
1	Αίθουσα συνεδριάσεων Δ.Σ. κ.λπ. χρήσεων	35
2	Γραφείο προέδρου Δ.Σ.	15
3	Γραφειακοί χώροι (30 άτομα X 12 μ ² /άτομο)	360
4	Κοινόχρηστοι χώροι (χώρος υποδοχής, διάδρομοι, χώροι υγιεινής κ.λπ.)	110
	ΣΥΝΟΛΟ	520

Πίνακας I: Κτιριολογικό Πρόγραμμα Ε.Κ.Ε.Ε. Α.Μ.Ε.Α.

Το συνολικό κόστος λειτουργίας του Κέντρου εκτιμάται να ανέλθει σε 400.000.000 δρχ επησίως, σύμφωνα με την ανάλυση του Πίνακα II. Επίσης κατά την έναρξη λειτουργίας του Κέντρου θα απαιτηθεί μία εφάπαξ δαπάνη για προμήθεια γραφείων, πάγιου εξοπλισμού και παροχών υπηρεσιών συνολικού ύψους 30.000.000 δραχμών.

A/A	ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΑ ΔΑΠΑΝΗΣ	ΕΤΗΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ (δρχ)
1	Μισθοί προσωπικού	250.000.000
2	Μισθώματα κτιρίου (12μήνες×520 μ2×4.000 δρχ/μ2)	25.000.000
3	Κοινόχροντα, ΟΤΕ, ΔΕΗ κλπ	30.000.000
4	Λοιπές δαπάνες (μετακινήσεις, συνέδρια, εξωτερικοί συνεργάτες, εκτύπωση ενημερωτικού υλικού κ.λπ.)	75.000.000
5	Απρόβλεπτα	15.000.000
	ΣΥΝΟΛΟ	400.000.000

Πίνακας II: Πάγιες ετήσιες δαπάνες Ε.Κ.Ε.Ε. Α.Μ.Ε.Α.

Οι δαπάνες λειτουργίας μπορούν να περιορισθούν δραστικά μέχρι του ποσού των 130.000.000 δραχμών το χρόνο, στο μέτρο που καταστεί δυνατόν το μεν προσωπικό να προέλθει από μετάταξη ή μετάθεση ή απόσπαση υπηρετούντος προσωπικού, που είναι και εφικτό και ευκτέο, το δε ακίνητο να παραχωρηθεί, όπως ελέχθη, από το Δημόσιο, που επίσης είναι ευχερές, αν ληφθεί μάλιστα υπόψη ότι μεγάλος αριθμός ακινήτων του Δημοσίου παραχωρείται άνευ ανταλλάγματος σε ιδιωτικούς φορείς που επιδιώκουν πολιτιστικούς ή κοινωφελείς σκοπούς.

Το Κέντρο κατά τη φάση ανάπτυξης των δραστηριοτήτων του εκτιμάται ότι μπορεί να έχει ίδια έσοδα προερχόμενα είτε από προγράμματα που θα αναλάβει είτε από τις παρεχόμενες προς τρίτους υπηρεσίες του, όπως την πιστοποίηση προσβασιμότητας, την ανάληψη μελετών προσβασιμότητας, είτε από εκδόσεις του και από άλλες δραστηριότητές του. Τα έσοδα αυτά θα υπερκαλύπτουν τις δαπάνες λειτουργίας του, ώστε να μη χρειάζεται καμία άλλη χρηματοδότηση από το κράτος.

Όμως κατά την έναρξη της λειτουργίας και για μία πενταετία, μέχρις ότου δηλαδή αναπτύξει τις δραστηριότητές του, εκτιμάται ότι χρήζει χρηματοδότησης, ποσού 130 έως 400 εκατομμυρίων δραχμών ετήσια για τις ετήσιες αινάγκες του, όπως προσδιορίσθηκαν άνω.

Το ποσό αυτό δεν χρειάζεται να επιβαρύνει τον Κρατικό Προϋπολογισμό, μπορεί να καλυφθεί από τους Ειδικούς Λογαριασμούς που τηρούνται στα Υπουργεία, τα οποία άμεσα σχετίζονται με τη λειτουργία του Κέντρου και των ιδρυμένων εξειδικευμένων Ινστιτούτων αυτού. Συγκεκριμένα:

- Από το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, που έχει άμεσο ενδιαφέρον και θα υποβοηθεί στο έργο του από τη λειτουργία του Ινστιτούτου πρόσβασης στο φυσικό και δομημένο περιβάλλον.

- Από το Υπουργείο Μεταφορών και Επικοινωνιών, που έχει άμεσο ενδιαφέρον και θα υποβοηθεί στο έργο του από τη λειτουργία του Ινστιτούτου πρόσβασης στις συγκοινωνίες και στις επικοινωνίες.

- Από το Υπουργείο Εργασίας, που έχει άμεσο ενδιαφέρον και θα υποβοηθεί στο έργο του από τη λειτουργία του Ινστιτούτου πρόσβασης στην εργασία και στις εναλλακτικές μορφές απασχόλησης.

- Από το Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας, που έχει άμεσο ενδιαφέρον και θα υποβοηθεί στο έργο από τη λειτουργία του Ινστιτούτου πρόσβασης στην αυτόνομη διαβίωση.

- Τέλος από το Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, που θα έχει την εποπτεία του Κέντρου και θα υποβοηθεί στο έργο του συντονισμού μίας αποτελεσματικής πολιτικής εξίσωσης ευκαιριών για τα Α.Μ.Ε.Α..

Το ποσό που απαιτείται να καλύπτεται κάθε χρόνο και το πολύ για πέντε χρόνια από τους Ειδικούς, εκτός Κρατικού Προϋπολογισμού, Λογαριασμούς κάθε Υπουργείου, ανέρχεται σε 25 έως 80 εκατομμύρια. Ποσό μηδαμινό συγκρινόμενο με τις δαπάνες που διενεργούνται για ήσσονος σημασίας ενέργειες κάθε χρόνο από τους Λογαριασμούς αυτούς, οι οποίοι είναι εξαιρετικά εύρωστοι και κατά κανόνα έχουν κάθε χρόνο πλεονάσματα πολλαπλάσια του άνω ποσού που απαιτείται για να χρηματοδοτηθεί η λειτουργία ενός Κέντρου που μπορεί να δώσει νόημα στη ζωή χιλιάδων συνανθρώπων μας.

6. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΟΥ ΑΚΟΛΟΥΘΗΘΗΚΕ

Την παρούσα πρόταση νόμου επεξεργασθήκαμε αρχικά σε συνεργασία και από κοινού με Ομάδα Εργασίας ειδικών εμπειρογνωμόνων, μελών των άνω αναφερόμενων επιτροπών για τα Α.Μ.Ε.Α., για την αντιμετώπιση των προβλημάτων προσβασιμότητας αυτών, αποτελούμενη από τους:

1. Χριστοφή Μαρίλυ, Τοπογράφο Μηχανικό Ε.Λ.Τ.Α., μέλος του Γραφείου Μελετών Α.Μ.Ε.Α. του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων και της Επιτροπής Προσβασιμότητας του Υπουργείου Μεταφορών και Επικοινωνιών.

2. Κατσιώτη Μάρκο, Αρχιτέκτονα Μηχανικό, μέλος της Επιτροπής Προσβασιμότητας του Υπουργείου Μεταφορών και Επικοινωνιών και της Επιτροπής Α.Μ.Ε.Α. του Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης.

3. Μαυροκέφαλο Διονύση, Μέλος της Επιτροπής Προσβασιμότητας του Υπουργείου Μεταφορών και Επικοινωνιών.

4. Κυριαζόπουλο Μάρη, Κοινωνιολόγο.

5. Πολυχρονίου Γιάννη, Αρχιτέκτονα Μηχανικό του Υπουργείου Πολιτισμού, μέλος του Γραφείου Μελετών Α.Μ.Ε.Α. του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων.

Στη συνέχεια η πρόταση νόμου τέθηκε υπόψη των προέδρων των σωματείων του αναπτηρικού κινήματος και συγκεκριμένα της Εθνικής Συνομοσπονδίας Ατόμων με Ειδικές Ανάγκες, της Ομοσπονδίας Κωφών Ελλάδος, του Πανελλήνιου Συνδέσμου Τυφλών, του Πανελλήνιου Συλλόγου Παραπληγικών, της Πανελλήνιου Ομοσπονδίας Γονών και Κηδεμόνων Α.Μ.Ε.Α., του Συλλόγου Προστασίας Ελλήνων Αιμορροφιλικών, του Πανελλήνιου Συλλόγου Νεφροπαθών υπό Αιμοκάθαρση ή Μεταμόσχευση, του Πανελλήνιου Συλλόγου Αναπήρων Πολιτών, του Πανελλήνιου Συνδέσμου Παραπληγικών και Κινητικά Αναπήρων, της Πανελλήνιου Ομοσπονδίας Πασχόντων από Μεσογειακή Αναιμία, της Πανελλήνιου Ομοσπονδίας Σωματείων Ατόμων με Σακχαρώδη Διαβήτη.

τη και του Πανελλήνιου Συλλόγου Μεταμοσχευμένων από Νεφρό «οι Άγιοι Ανάργυροι».

Στις 9 Μαΐου 2001 πραγματοποιήθηκε στα γραφεία της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του ΠΑΣΟΚ διαβούλευση με τους εκπροσώπους των άνω σωματείων, οι οποίοι και εξέφρασαν τις απόψεις τους για την παρούσα πρόταση νόμου.

Ακολούθως φέραμε την παρούσα πρόταση νόμου σε συζήτηση στην Κοινοβουλευτική Ομάδα του ΠΑΣΟΚ, η οποία έγινε με φροντίδα του Προεδρείου της, στις 22 Μαΐου 2001, παρουσία των αρμόδιων υφυπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Υγείας και Πρόνοιας, Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων και Μεταφορών και Επικοινωνιών.

Κατά τη συζήτηση εκείνη η Κοινοβουλευτική Ομάδα του ΠΑΣΟΚ συμφώνησε με την πρωτοβουλία της κατάθεσης της παρούσας πρότασης, κάνοντας τις επισημάνσεις της οι οποίες ήδη περιελήφθησαν στην κατατίθεμενη αιτιολογική έκθεση.

Επίσης ορισμένοι των παρισταμένων Υφυπουργών ζήτησαν μικρή πίστωση χρόνου νόμου, προκειμένου να κάνουν τις τυχόν παρατηρήσεις τους. Μέχρι σήμερα όμως δεν έγιναν οι οποιεσδήποτε παρατηρήσεις και έτσι ολοκληρώθηκε η διαδικασία που ακολουθήσαμε πριν καταθέσουμε την παρούσα πρόταση νόμου στη Βουλή των Ελλήνων.

Αθήνα, 25 Οκτωβρίου 2001

Οι Προτείνοντες Βουλευτές

Τάσος Μαντέλης
Παναγιώτης Κουρουμπλής
Φραγκίνος Παπαδέλλης

ΠΡΟΤΑΣΗ ΝΟΜΟΥ

Για τα δικαιώματα πρόσβασης και την ίδρυση Κέντρου Εξίσωσης Ευκαιριών για Άτομα με Ειδικές Ανάγκες

ΑΡΘΡΟ 1: Δικαιώματα πρόσβασης

1. Τα Α.Μ.Ε.Α. δικαιούνται και η Πολιτεία υποχρεούται να λαμβάνει μέτρα που να διευκολύνουν τα Α.Μ.Ε.Α. να έχουν πρόσβαση στο φυσικό και δομημένο περιβάλλον, δηλαδή την κατοικία, τις πάσης φύσεως κτιριακές εγκαταστάσεις και κατασκευές, τους δρόμους και τους κοινόχρηστους και υπαίθριους χώρους.

2. Τα Α.Μ.Ε.Α. δικαιούνται και η Πολιτεία υποχρεούται να λαμβάνει μέτρα που να διευκολύνουν τα Α.Μ.Ε.Α. να έχουν πρόσβαση σε όλα τα μέσα μαζικής μεταφοράς και διακίνησης, καθώς και την πληροφόρηση και τις επικοινωνίες, δηλαδή τις υπηρεσίες τεκμηρίωσης και πληροφόρησης κλασικής και ηλεκτρονικής μορφής, τα μέσα μαζικής ενημέρωσης και τις τηλεπικοινωνίες.

3. Τα Α.Μ.Ε.Α. δικαιούνται και η Πολιτεία υποχρεούται να λαμβάνει μέτρα που να διευκολύνουν τα Α.Μ.Ε.Α. να έχουν πρόσβαση σε εργασία και εναλλακτική απασχόληση που να ανταποκρίνεται στις προσδοκίες και τις ικανότητές τους, με ίσους όρους αμοιβής και προοπτικές ανέλιξης, μετά από κατάλληλες διαδικασίες εκπαίδευσης και κατάρτισης.

4. Τα Α.Μ.Ε.Α. δικαιούνται και η Πολιτεία υποχρεούται να λαμβάνει μέτρα που να διευκολύνουν τα Α.Μ.Ε.Α. να έχουν πρόσβαση στην αυτόνομη διαβίωση, με στόχο να πετύχουν στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό την οικονομική και κοινωνική τους ένταξη, την ανεξαρτησία και την άσκηση ίσων δικαιωμάτων με όλους τους πολίτες σε όλους τους τομείς της κοινωνικής ζωής.

ΑΡΘΡΟ 2: Ίδρυση Εθνικού Κέντρου για την Εξίσωση Ευκαιριών των Α.Μ.Ε.Α. (Ε.Κ.Ε.Ε./ Α.Μ.Ε.Α.)

1. Ιδρύεται Εθνικό Κέντρο για την Εξίσωση των Ευκαιριών των Α.Μ.Ε.Α. (Ε.Κ.Ε.Ε./Α.Μ.Ε.Α.), που αποκαλείται εφεξής στο παρόν «Κέντρο», ως νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου, με διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια, εποπτεύμενο από το Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και με έδρα την Αθήνα.

2. Το Κέντρο κατά την ίδρυσή του αποτελείται από τέσσερα Ινστιτούτα, τα οποία είναι:

α. Το Ινστιτούτο Πρόσβασης στο φυσικό και δομημένο περιβάλλον.

β. Το Ινστιτούτο Πρόσβασης στις μεταφορές, στις τηλεπικοινωνίες και στην πληροφορία.

γ. Το Ινστιτούτο Πρόσβασης στην εργασία και την εναλλακτική απασχόληση.

δ. Το Ινστιτούτο Πρόσβασης στη γνώση και την αυτόνομη διαβίωση, στην ψυχαγωγία και τον αθλητισμό.

3. Με απόφαση του εποπτεύοντος Υπουργού δύνανται να συνιστώνται και άλλα Ινστιτούτα, ως και παραρτήματα του Κέντρου σε άλλες διοικητικές περιφέρειες της χώρας, όχι όμως περισσότερα του ενός ανά περιφέρεια.

4. Σκοπός του Κέντρου είναι η έρευνα και μελέτη, η προώθηση και ο συντονισμός, ο έλεγχος εφαρμογής και η πιστοποίηση καλής εφαρμογής μέτρων για την εξίσωση των ευκαιριών για τα Α.Μ.Ε.Α. και την πλήρη και ισότιμη συμμετοχή τους στο κοινωνικό γίγνεσθαι.

5. Στις αρμοδιότητες του Κέντρου περιλαμβάνονται :

α. Η σύνταξη, προώθηση, έλεγχος εφαρμογής και πιστοποίηση καλής εφαρμογής προδιαγραφών και προτύπων για θέματα που αφορούν στην πρόσβαση των Α.Μ.Ε.Α. στο φυσικό και δομημένο περιβάλλον, τις μεταφορές και επικοινωνίες, την πληροφόρηση, την εκπαίδευση και την εργασία, την ψυχαγωγία και τον αθλητισμό (καθολική πρόσβαση).

β. Η έρευνα, προώθηση και υλοποίηση προγραμμάτων για την πρόληψη και πρώιμη παρέμβαση, την απόκτηση κοινωνικών και επαγγελματικών δεξιοτήτων, τη δημιουργία εναλλακτικών μορφών απασχόλησης, την αυτόνομη διαβίωση και κοινωνική ενσωμάτωση των Α.Μ.Ε.Α..

γ. Η έρευνα, ανάπτυξη και προώθηση τεχνολογιών και βιοθημάτων σχετιζόμενων με τα Α.Μ.Ε.Α..

δ. Η μελέτη και προώθηση διοικητικών μεταρρυθμίσεων και αναβάθμισης των προσφερόμενων εξυπηρετήσεων στα πλαίσια της εξίσωσης των ευκαιριών για τα Α.Μ.Ε.Α..

ε. Η γνωμοδότηση επί θεμάτων Α.Μ.Ε.Α. που αφορούν την εθνική νομοθεσία, ως και την εναρμόνιση της με τις οδηγίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Ο.Η.Ε..

στ. Η ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του κοινού και ειδικών ομάδων σε θέματα πρόσβασης και κοινωνικού αποκλεισμού των Α.Μ.Ε.Α..

ζ. Η συμμετοχή σε κάθε είδους προγράμματα και ιδιαίτερα σε εθνικά, ευρωπαϊκά και λοιπά διακρατικά προγράμματα που αφορούν σε θέματα σχετικά με τον εμπο-

δισμό και τον κοινωνικό αποκλεισμό των Α.Μ.Ε.Α..

η. Η παροχή υπηρεσιών σε θέματα πρόσβασης και κοινωνικού αποκλεισμού Α.Μ.Ε.Α. προς φορείς του δημόσιου, ευρύτερου δημόσιου και ιδιωτικού τομέα.

θ. Η δημιουργία και ενημέρωση τράπεζας πληροφοριών και τεκμηρίωσης για θέματα που αφορούν στα Α.Μ.Ε.Α.,

ι. Η δημιουργία και ενημέρωση μητρώου εμπειρογνώμονων πρόσβασης και λοιπών θεμάτων σχετικών με τα Α.Μ.Ε.Α. και η πιστοποίηση αυτών.

6. Το Κέντρο είναι ο ειδικός επιστημονικός Σύμβουλος της Πολιτείας στα ζητήματα πρόσβασης των Α.Μ.Ε.Α. και γνωμοδοτεί επί των σχετικών θεμάτων.

ΑΡΘΡΟ 3: Διοίκηση και οργάνωση του Κέντρου

1. Το Κέντρο διοικείται από επταμελές Διοικητικό Συμβούλιο, το οποίο αποτελείται από τον Πρόεδρο, τους τέσσερις Διευθυντές των Ινστιτούτων, έναν εκπρόσωπο του εποπτεύοντος Υπουργείου και έναν εκπρόσωπο της ΕΣΑΕΑ.

2. Ο Πρόεδρος και οι Διευθυντές των Ινστιτούτων ορίζονται με απόφαση του εποπτεύοντος Υπουργού –η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως– μεταξύ προσώπων που έχουν τα αντίστοιχα προσόντα, επιστημονική γνώση του συγκεκριμένου αντικειμένου, 10ετή τουλάχιστον εμπειρία σε θέματα σχετικά με τους σκοπούς του Κέντρου και διοικητική ικανότητα. Ειδικά για τον ορισμό των Διευθυντών καθενός από τα συνιστώμενα Ινστιτούτα απαιτείται η σύμφωνη γνώμη του αντίστοιχου Υπουργού, ο οποίος κατά τα εκτιθέμενα κατωτέρω αναλαμβάνει την κάλυψη των δαπανών του και για όσο διάστημα διαρκεί η οικονομική αυτή κάλυψη.

3. Ο Πρόεδρος είναι το ανώτατο εκτελεστικό όργανο του Κέντρου, προϊσταται των Υπηρεσιών του και εκπροσωπεί αυτό.

4. Συνιστώνται 30 θέσεις προσωπικού με σύμβαση αρίστου χρόνου, από τις οποίες τουλάχιστον 20 εξειδικευμένων επιστημόνων με 7ετή τουλάχιστον εμπειρία σε θέματα σχετικά με τους σκοπούς του Κέντρου, 4 πτυχιούχων Α.Ε.Ι., 2 πτυχιούχων Τ.Ε.Ι., 3 κατηγορίας ΔΕ και 1 κατηγορίας ΥΕ.

5. Η πλήρωση των παραπάνω θέσεων γίνεται με πρόσληψη προσωπικού σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις και ύστερα από αντίστοιχη προκήρυξη και επιλογή από τριμελή επιτροπή που συγκροτείται από τον Πρόεδρο.

6. Αντί της πρόσληψης με την άνω διαδικασία και μέχρις ότου πραγματοποιηθεί αυτή, είναι δυνατή η κάλυψη ολικά ή τμηματικά συνιστώμενων θέσεων με απόσπαση υπαλλήλων από Υπηρεσίες του δημόσιου και ευρύτερου δημόσιου τομέα, κατά παρέκκλιση των διατάξεων που ισχύουν για τις αποσπάσεις από τις Υπηρεσίες αυτές.

7. Είναι δυνατή η πρόσληψη μέχρι 15 ατόμων, με σύμβαση εργασίας ορισμένου χρόνου, πλήρους ή μερικής απασχόλησης, για την κάλυψη πρόσκαιρων αναγκών του Κέντρου και για χρονικό διάστημα μέχρι 8 μηνών το ανώτερο. Οι ειδικότητες και τα προσόντα τους ορίζονται με αντίστοιχη προκήρυξη. Η επιλογή αυτών γίνεται από την τριμελή επιτροπή της παραγράφου 5 του άρθρου αυτού.

8. Με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου είναι δυνατή η ανάθεση συγκεκριμένου έργου σε άτομα ανάλογης ειδικότητας. Στην απόφαση αυτή προσδιορίζεται το έργο, η χρονική του διάρκεια, η ειδικότητα του αναδόχου και το ποσό της αμοιβής.

ΑΡΘΡΟ 4: Πόροι του Κέντρου και λοιπές διατάξεις

1. Πόροι του Κέντρου είναι:

α. Η κρατική επιχορήγηση.

β. Η επιχορήγηση των Ινστιτούτων από τους Ειδικούς Λογαριασμούς των Υπουργείων στο αντικείμενο των οποίων εμπίπτουν, συγκεκριμένα: i) του Ινστιτούτου Πρόσβασης στο φυσικό και δομημένο περιβάλλον από τους τηρούμενους στο Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων ειδικούς λογαριασμούς, ii) του Ινστιτούτου πρόσβασης στις μεταφορές και στις επικοινωνίες από τους τηρούμενους στο Υπουργείο Μεταφορών και Επικοινωνιών, ως και στην Ε.Ε.Τ.Τ. ειδικούς λογαριασμούς, iii) του Ινστιτούτου Πρόσβασης στην εργασία και στην εναλλακτική απασχόληση από τους τηρούμενους στο Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων ειδικούς λογαριασμούς και iv) του Ινστιτούτου Πρόσβασης στην αυτόνομη διαβίωση από τους τηρούμενους στο Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας ειδικούς λογαριασμούς.

γ. Τα έσοδα από παροχή υπηρεσιών έναντι αμοιβής στο δημόσιο, ευρύτερο δημόσιο και ιδιωτικό τομέα, ως και από εκδόσεις του Κέντρου.

δ. Τα έσοδα από προγράμματα και λοιπές δραστηριότητες του Κέντρου.

ε. Δωρεές, χορηγίες, κληρονομίες και κληροδοτήματα.

2. Στους προβλεπόμενους από τις σχετικές διατάξεις σκοπούς των τηρούμενων στα Υπουργεία Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, Μεταφορών και Επικοινωνιών (ως και της Ε.Ε.Τ.Τ.), Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και Υγείας και Πρόνοιας Ειδικών Λογαριασμών, προστίθεται από της ισχύος του παρόντος και η επιχορήγηση του Ε.Κ.Ε.Ε.-Α.Μ.Ε.Α. και των Ινστιτούτων αυτού.

3. Το Κέντρο δεν υπάγεται στις διατάξεις περί Δημόσιου Λογιστικού Συστήματος. Ο έλεγχος της οικονομικής διαχείρισης και του Ισολογισμού του Κέντρου ασκείται από ορκωτούς ελεγκτές, οι οποίοι υποβάλλουν την έκθεσή τους στο Διοικητικό Συμβούλιο του Κέντρου και στον εποπτεύοντα Υπουργό, ενώ ο ισολογισμός δημοσιεύεται όπως αυτοί των ανωνύμων εταιρειών στο τέλος κάθε χρήσης.

4. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση του εποπτεύοντος Υπουργού, καταρτίζεται το καταστατικό του Κέντρου, κατανέμονται οι θέσεις προσωπικού, καθορίζονται τα προσόντα καλύψεως αυτών και ρυθμίζονται οι λοιπές λεπτομέρειες της λειτουργίας του Κέντρου.

ΑΡΘΡΟ 5 Κάλυψη των δαπανών

1. Οι ετήσιες δαπάνες λειτουργίας του Κέντρου κατά την πρώτη πενταετία από της ενάρξεως λειτουργίας του εκτιμάται ότι δεν θα υπερβαίνουν το ποσό των τετρακοσίων εκατομμυρίων (400.000.000) δραχμών και θα καλυφθούν σύμφωνα με το προηγούμενο άρθρο από τους ειδικούς λογαριασμούς των Υπουργείων Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, Μεταφορών και Επικοινωνιών (και Ε.Ε.Τ.Τ.), Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και Υγείας και Πρόνοιας, καθένα των οποίων θα επιχορηγεί το Κέντρο ετήσια και επί πέντε έτη, με το ποσό των εκατομμυρίων (100.000.000) δραχμών.

2. Μετά την πάροδο της πενταετίας το Κέντρο αναμένεται να έχει δικά του έσοδα από πραγματοποιούμενα προγράμματα και από την παροχή υπηρεσιών προς τρί-

τους, με τα οποία θα καλύπτει τις δαπάνες λειτουργίας του, μη απαιτουμένης πλέον της επιχορηγήσεώς του από τους ειδικούς λογαριασμούς των άνω Υπουργείων.

ΑΡΘΡΟ 6: Έναρξη ισχύος του παρόντος

Η ισχύς του παρόντος νόμου αρχίζει από της δημοσιεύσεώς του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 25 Οκτωβρίου 2001

Οι Προτείνοντες Βουλευτές

Τάσος Μαντέλης
Παναγιώτης Κουρουμπλής
Φραγκλίνος Παπαδέλλης